

OTAV-FACTSHEET

Praktijkvoorbeelden uitvoering Participatieverklaringstraject

Veel gemeenten zijn begonnen met het uitvoeren van het Participatieverklaringstraject (PVT). Hieronder wordt een aantal praktijkvoorbeelden beschreven ter inspiratie voor andere gemeenten. Het betreft de volgende praktijkvoorbeelden:

1. Intensieve betrokkenheid van buurtbewoners Oude IJsselstreek bij het PVT
2. Inzet voormalige vergunninghouders als ervaringsdeskundigen in Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard (A2-gemeenten)
3. Inzet op arbeidsparticipatie in Lansingerland
4. Dialoog, taal, excursie en activering: een uitgebreid pakket in Nijmegen
5. Doe mee in Enschede
6. De Leidse aanpak: het 24x24 programma
7. Samenwerkingsverband Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals, Valkenburg aan de Geul
8. Gezamenlijke bijeenkomsten van de gemeenten Werkendam, Woudrichem en Aalburg
9. De strippenkaart van Woensdrecht
10. Groepsgesprekken met vergunninghouders in Wormerland
11. Inleidende workshop én verdiepende modules in Roosendaal
12. Samenwerking Zaltbommel en Maasdriel bij uitvoeren PVT
13. PVT volledig onderdeel van maatschappelijke begeleiding in Bernheze
14. Vrijwilligerswerk in Hillegom, Lisse en Teylingen (HLT Samen)
15. Uitstapjes als concrete bewegwijzering in Meppel
16. Naar de Sinterklaas- en carnavalsoptocht in Reusel – De Mierden
17. Kennismaking met de lokale samenleving in Oss
18. Uitgebreid PVT in Blaricum, Eemnes, Huizen en Laren
19. Dialoog over radicalisering in Haarlem

Wilt u meer informatie over de voorbeelden, dan kunt u direct de contactpersonen benaderen: hun gegevens staan onderaan elk voorbeeld.

1. Intensieve betrokkenheid van buurtbewoners Oude IJsselstreek bij het PVT

Samenvatting

In gemeente Oude IJsselstreek geven buurtbewoners de inleidende workshop over de participatieverklaring aan vergunninghouders. De bewoners volgen daarvoor de cursus train-de-trainer van ProDemos. De invulling van eventuele vervolgbijeenkomsten is aan de bewoners en vergunninghouders zelf. Voor de verdere vormgeving van de integratie van vergunninghouders in de buurt zijn klankbordgroepen van bewoners opgericht. Deze groepen hebben contact met gebiedsmakelaars, VluchtelingenWerk en de woonstichting over de inrichting van activiteiten.

Doelen

- Door de directe betrokkenheid van buurtbewoners wordt beoogd om de vergunninghouders zo snel mogelijk contacten in de nabije woonomgeving op te laten doen. Bovendien ontstaat er op die manier wederzijdse interactie en ontmoeting.
- Deze aanpak leidt tot meer betrokkenheid van inwoners en de buurt bij de integratie van vergunninghouders.
- Het doel van de inleidende bijeenkomst is de uitleg van de begrippen in de participatieverklaring. Ook de Nederlandse gebruiken komen aan bod, waarbij de bewoners van de gemeente zelf het beste kunnen uitleggen hoe de (lokale) gebruiken zijn.

Activiteiten

- De betrokkenheid van bewoners startte met inwonersbijeenkomsten over de opvang van vergunninghouders in de gemeente. Vanuit daar zijn de klankbordgroepen ontstaan en bewoners geworven.
- De train-de-trainer cursus van ProDemos wordt aangeboden voor bewoners.
- Er vindt in groepen (voor zover mogelijk per buurt) een workshop met toelichting op de begrippen participatieverklaring en Nederlandse en lokale gebruiken plaats. De inhoud van eventuele vervolgbijeenkomsten mogen bewoners samen met de vergunninghouder invullen. Er is bijvoorbeeld ruimte om aandacht te besteden aan lokale geschiedenis, een bezoek te brengen aan het gemeentehuis of kennis te maken met het verenigingsleven.
- Voor ondertekening van de verklaring wordt een aparte bijeenkomst georganiseerd waarbij de burgemeester aanwezig is.

Betrokkenen

- Inwoners van de gemeente Oude IJsselstreek.
- Welzijnsorganisatie Helpgewoon (verantwoordelijk voor de organisatorische kant).
- Vergunninghouders die al langer in Nederland wonen in de rol van tolk.
- Voor het organiseren van (welkoms)activiteiten in de buurt voor vergunninghouders is er in de wijk contact tussen gebiedsmakelaars, VluchtelingenWerk, de woonstichting en de klankbordgroep van bewoners.
- VluchtelingenWerk voert de verdere maatschappelijke begeleiding uit.

Inzicht in resultaten

De eerste inleidende bijeenkomsten hebben plaatsgevonden. In januari 2017 is er een evaluatie met de buurtbewoners die de workshop geven. Ook de gemeente zelf zal daarbij aanwezig zijn.

Contactgegevens

Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met Renske Waardenburg via r.waardenburg@oude-ijsselstreek.nl.

2. Inzet voormalige vergunninghouders als ervaringsdeskundigen in Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard (A2-gemeenten)

Samenvatting

In de A2-gemeenten is het PVT gestart. Er vindt een workshop van een dagdeel plaats waarin de begrippen uit de participatieverklaring worden toegelicht. Ook is er een bijeenkomst voor het wegwijs maken van vergunninghouders in de lokale gemeenschap. Hierbij worden vergunninghouders, die al een tijdje in Nederland zijn, ingezet als tolk en ervaringsdeskundigen. In de verschillende A2-gemeenten is de uitvoering van het PVT dezelfde. Vergunninghouders volgen de workshop en bijeenkomst over wegwijs in hun eigen gemeente.

Doelen

- Het PVT is een extra contactmoment tussen de vergunninghouder en de gemeente. De gemeente krijgt zo een beter beeld van de behoeften van vergunninghouders en hoe daar het beste mee om te gaan.
- De inzet van vergunninghouders die al langer in Nederland wonen is bedoeld om meer dimensie te geven aan de inleidende workshop in het traject, omdat deze vanuit eigen ervaring het gesprek kunnen aangaan met de nieuwkomers.
- Tijdens de bijeenkomst die gericht is op het wegwijs maken van vergunninghouders in de gemeente, worden lokale (vrijwilligers) organisaties en nieuwkomers met elkaar in contact gebracht.

Activiteiten

- Er is een workshop van een dagdeel waar de kernbegrippen van de participatieverklaring worden behandeld. Deze wordt gegeven door een professionele trainer en met behulp van vrijwillige tolken met een vluchtelingachtergrond. Tijdens de workshop wordt gebruik gemaakt van materiaal van ProDemos, en wordt door de trainer het niveau van de kennisoverdracht en het gesprek afgestemd op de groep deelnemers.
- Er is een lokale bewegwijzeringsbijeenkomst, waarbij vergunninghouders informatie krijgen over activiteiten en organisaties binnen de gemeente. Gastsprekers zijn lokale verenigingen, VVV en taalcafé. Mensen worden gestimuleerd deel te nemen aan lokale initiatieven, zoals het bloemencorso en de Brabantse dag.
- Er is binnen de gemeenten gesprek over uitbreiding van het traject en het aantal bijeenkomsten. Opties zijn bijvoorbeeld het inrichten van een eerste bijeenkomst, waarin de vergunninghouders hun verhaal kunnen vertellen en ervaringen kunnen uitwisselen. Ook wordt gedacht aan het uitgeven van een folder met pictogrammen over de verschillende organisaties, voorzieningen en activiteiten in de gemeente.

Betrokkenen

Bij de uitvoering van het PVT zijn betrokken:

- De gemeenschappelijk lokale welzijnsorganisatie Cordaad voor de uitvoering van de bijeenkomsten, omdat Cordaad verbindingen heeft met lokale- en maatschappelijke organisaties.
- Ex-vluchtelingen.
- Lokale vrijwilligers(organisaties).
- Voor de toekomst wordt gedacht aan het betrekken van onderdelen als budgettering in het PVT. Verder wordt binnen de gemeente gekeken of het PVT kan aansluiten op andere beleidsterreinen voor een integrale aanpak, zoals gezondheidszorg.

Inzicht in resultaten

Het bijhouden van de voortgang en/of resultaten gebeurt bij de gemeenten tijdens periodieke overleggen met betrokkenen en is een continue proces. Omdat de workshops al zijn gestart, zijn al wat aandachtspunten naar voren gekomen. Zo is het bijvoorbeeld soms lastig voor vergunninghouders die langer in Nederland zijn om tolk én ervaringsdeskundige tegelijk te zijn. Bovendien zijn de begrippen uit de participatieverklaring vanwege het abstractieniveau best ingewikkeld te vertalen naar de praktijk. Een optie kan zijn om een aparte tolk in te zetten en de vergunninghouder uitsluitend de rol van ervaringsdeskundige te geven.

Contactgegevens

Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met Daniëlle Willems (beleidsmedewerker Werk & Inkomen) via Danielle.Willems-Merkx@a2samenwerking.nl

3. Inzet op arbeidsparticipatie in Lansingerland

Samenvatting

De participatieworkshop is het gehele traject van integratie van vergunninghouders en bestaat uit drie fasen. Hiervan is het PVT is fase 1. Aan het einde van deze eerste fase wordt bekeken op welke manier de inwoner kan participeren in de samenleving. Voor het merendeel is dit via arbeidsparticipatie. Voor een gedeelte van de deelnemers is het volgen van een opleiding of maatschappelijke stage de eerste stap. Wanneer arbeidsparticipatie mogelijk is, volgt de vergunninghouder fase 2 en 3 van de participatieworkshop. Ook andere bijstandsgerechtigden volgen deze twee fasen.

Het daadwerkelijke PVT valt dus onder fase 1. Echter is het gehele traject verweven en versterkt het elkaar. Vanaf fase 2 is er eigenlijk sprake van een 'regulier' traject, dat niet alleen geldt voor vergunninghouders.

Doelen

- Het belangrijkste doel is het zo snel mogelijk laten meedoen van de vergunninghouder in de maatschappij. Om deze reden worden ook de vergunninghouders die in 2015 in de gemeente zijn komen wonen, uitgenodigd voor de participatieworkshop.
- Idealiter zijn alle vergunninghouders snel economisch zelfstandig.

Activiteiten

- Het PVT bestaat uit acht dagdelen van drie uur. De workshops zijn gericht op gedragsverandering. Het gaat dus niet alleen over het overbrengen van informatie, maar om het actief betrekken van vergunninghouders. De workshops lopen van breed naar smal, oftewel eerst de kennismaking met Nederland, daarna de gemeente en uiteindelijk het individu: wie is de vergunninghouder in dit plaatje en wat kan hij/zij betekenen.
- Alhoewel de participatieworkshop in groepsverband wordt gegeven, is het traject voor iedere vergunninghouder maatwerk. Voorafgaand aan de participatieworkshop wordt een gesprek gevoerd met de vergunninghouder. Aan de hand van de zelfredzaamheidsmatrix worden de verschillende leefdomeinen bekeken, om na te gaan waar kansen of belemmeringen liggen (bijvoorbeeld in niveau van taal of opleiding). Dit gebeurt maximaal een maand nadat de vergunninghouder in de gemeente is komen wonen. Ook na de eerste fase van de participatieworkshop wordt bekeken welke vorm van participatie het meest passend en haalbaar is voor de vergunninghouder.

Betrokkenen

- De gemeente voert het traject zelf uit.
- De bibliotheek draagt de vrijwilligers aan die als Eigen Taal Ondersteuner helpen.
- Professionele (betaalde) tolken vertalen tijdens de workshops.
- VluchtelingenWerk verzorgt een gedeelte van de maatschappelijke begeleiding.

Inzicht in resultaten

- Er wordt op twee manieren geëvalueerd:
- Met de vergunninghouder: hierin wordt duidelijk of de vergunninghouders de inhoud van de workshop(s) hebben begrepen, en wat ze nodig hebben om verder te kunnen. Op basis van de evaluatie wordt gekeken of de vergunninghouder zijn/haar leerdoelen heeft gehaald.
- Met de trainers: Het helpt vergunninghouders om zo snel mogelijk te beginnen aan het PVT. Hiermee kan worden voorkomen dat vergunninghouders gedemotiveerd raken.

Contactgegevens

Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met Annabel Trouwborst via info@lansingerland.nl.

4. Dialoog, taal, excursie en activering: een uitgebreid pakket in Nijmegen

Samenvatting

- Op dit moment wordt het 'standaard' aanbod van ProDemos en VluchtelingenWerk uitgevoerd, namelijk drie dialoogsessies over de Nederlandse kernwaarden, ingebed in de maatschappelijke begeleiding. Daarnaast biedt de organisatie Step Nijmegen taal- en inburgeringscursussen aan. De vergunninghouders gaven echter te kennen dat er meer behoefte is aan 'rouwverwerking': het missen van het thuisland. Daarom wordt er vanaf 2017 een uitgebreider programma aangeboden met aandacht voor rouwverwerking.

Doelen

- Door het PVT gaan vergunninghouders snel naar buiten en maken zij kennis met de lokale samenleving en haar inwoners.
- Door ruimte te bieden voor discussie en dialoog voelen de vergunninghouders zich vrij om hun zorgen en vragen uit te spreken, wat leidt tot een positievere start in de maatschappij.
- De aandacht voor rouwverwerking moet ertoe leiden dat vergunninghouders zich sneller en makkelijker kunnen openstellen voor hun leven hier.

Activiteiten

- Drie dialoogsessies over de Nederlandse kernwaarden die worden verzorgd door ProDemos en VluchtelingenWerk. Hier worden verschillende werkvormen gebruikt.
- Vier workshops en vier excursies die aansluiten bij de bespreking van de kernwaarden, uitgevoerd door Step Nijmegen. De bijeenkomsten worden steeds op verschillende locaties gehouden, zodat de vergunninghouders vanzelf kennis maken met de gemeente.
- Drie trainingen voor specifiek de Arabisch sprekende doelgroep waarin moeilijke en relevante thema's worden aangesneden voor deze doelgroep, uitgevoerd door stichting NABEL.
- Het ondertekenen van de participatieverklaring met alle drie de organisaties.

Betrokkenen

- Vergunninghouders krijgen binnen negen weken na vestiging in de gemeente een plek in een groep van vijftien mensen.
- VluchtelingenWerk en ProDemos.
- Step Nijmegen en stichting NABEL.
- Organisaties zoals de GGD, bibliotheek, sportverenigingen en andere lokale partijen.
- Vanaf 2017 wordt Bureau Wijland een belangrijke partij vanwege de focus op rouwverwerking.
- Momenteel werken veel vrijwilligers van VluchtelingenWerk mee aan het PVT, in de loop van 2017 zullen dit veel ervaringsdeskundigen zijn (vergunninghouders die al langer in Nederland wonen).

Inzicht in resultaten

- De gemeente heeft met veel vergunninghouders gesproken om te zien wat zij nodig hebben voor het ondertekenen van de participatieverklaring. Vergunninghouders vinden het vooral belangrijk om met elkaar in discussie te kunnen gaan en hun twijfels over thema's zoals homoseksualiteit te mogen uiten. Daarom is ervoor gekozen om in het PVT veel ruimte te bieden voor discussie.
- Er is voor gekozen om vanaf 2017 een casusregisseur aan een vergunninghouder te koppelen die het hele proces van inburgering gaat monitoren, tot het moment dat iemand het inburgeringsexamen haalt. Hierdoor krijgt de gemeente voortdurend terugkoppeling van de stand van zaken. Deze casusregisseur is een betaalde professional.

Contactgegevens

Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met Dorien Wilson via d.wilson@nijmegen.nl.

5. Doe mee in Enschede

Samenvatting

Het PVT in Enschede heet 'Doe Mee in Enschede' en wordt uitgevoerd door organisatie M-pact. Het traject duurt 24 weken, omdat het volgens Enschede erg belangrijk is om de tijd te nemen om de boodschap over te brengen. De workshops draaien om twee dingen: (1) direct meedoen is belangrijk, en (2) non-formele educatie naast de formele inburgering.

Doelen

- Meedoen in brede zin: liefst betaald, maar ook vrijwilligerswerk biedt mooie kansen.
- Het besef creëren dat meedoen in de samenleving erg belangrijk is.
- Empowerment/zelfredzaamheid.

Activiteiten

- Een intensief traject van 24 weken waarin vergunninghouders sneller de taal leren en meegenomen worden in de maatschappij. Het langdurige traject zorgt ervoor dat het effect blijvend is.
- Binnen dit intensieve traject is er in de workshops aandacht voor meedoen in de maatschappij, door middel van (vrijwilligers) werk. Het doel is kennismaken met de Nederlandse samenleving en de Nederlandse taal te gebruiken in het dagelijks leven. Daarnaast is aandacht voor non-formele educatie: taalhuis, taalmaatjes, maar ook het stimuleren van ouders om hun kinderen voor te lezen of mee te kijken met kinderprogramma's om de taal te oefenen.
- Maatwerk per vergunninghouder: wat hebben zij nodig om snel mee te kunnen doen.
- Een persoonlijk verhaal tijdens de ondertekening van het PVT waaruit blijkt op welke wijze stappen zijn en worden gezet om te participeren. Op deze manier wordt er gewicht gegeven aan de verklaring.

Betrokkenen

- Organisatie M-Pact voert het groepsgewijze Doe Mee-programma voor de gemeente Enschede uit.
- Bij de workshops komen gastsprekers langs. Een consultant Werk kan vergunninghouders stimuleren om werk te zoeken, ook al verliest een vergunninghouder dan de inkomsten van een uitkering. Als gastspreker kunnen ook werkgevers en ervaringsdeskundigen worden uitgenodigd.
- Ook de politie is betrokken om voorlichting te geven over het Nederlandse wetssysteem. Zij kunnen bijvoorbeeld duidelijk maken dat het hebben van een wietplantage verboden is.
- Verder wordt de individuele maatschappelijke begeleiding uitgevoerd door Alifa.

Inzicht in resultaten

- Omdat het programma niet lang draait, is het nog te vroeg om conclusies over de resultaten te trekken.
- De gemeente heeft op de particulier ingekochte inburgeringsprogramma's nauwelijks grip. Dit is wel het geval bij het Doe Mee-programma, waarbij makkelijker gestuurd kan worden op de inhoud van het programma. Bijvoorbeeld als er signalen binnenkomen bij de gemeente of als zich kansen voordoen op het gebied van betaald werk.

Contactgegevens

Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met Bram Schout via b.schout@enschede.nl.

6. De Leidse aanpak: het 24x24 programma

Samenvatting

De gemeente Leiden is de voortrekker van het 24x24 programma. Een programma van vier blokken van 24 weken met een belasting van 24 uur per week, ten behoeve van versnelde integratie van vergunninghouders. In de eerste 24 weken volgen de vergunninghouders een educatief programma dat wordt afgesloten met het tekenen van de participatieverklaring. In dit traject is vooral aandacht voor vitaliteit, empowerment, inburgering en toeleiding naar (vrijwilligers)werk.

Op de site www.jongerenopdearbeidsmarkt.nl is informatie te vinden over de Leidse aanpak.

Doelen

- Al aan het begin van het traject zicht krijgen op hoe de samenleving is opgebouwd. Onze Nederlandse maatschappij is bijvoorbeeld individualistisch, terwijl vergunninghouders vaak gewend zijn aan een collectieve samenleving.
- Streven naar (uiteindelijk) economische zelfstandigheid.

Activiteiten

- Het 24x24 programma start 4 weken nadat een vergunninghouder in Leiden is komen wonen. Het programma bestaat uit de volgende onderdelen:
- Startgroep (ter kennismaking en voorbereiding op inburgering).
- Vitaliteit (stimuleren tot sport en beweging voor alle vergunninghouders).
- Het Gesprek: een interactief leertraject voor en met vergunninghouders over het verkrijgen van nieuwe culturele inzichten en het opbouwen van nieuwe referentiekaders. Onderwerpen zoals individualisme, gelijkheid en solidariteit komen aan de orde. Het traject wordt afgesloten met het tekenen van de participatieverklaring. Doordat het belang van ontwikkeling en het idee van 'verloving' met de Nederlandse samenleving wordt benadrukt, krijgt het tekenen van de participatieverklaring veel betekenis.
- Diplomawaardering (wat is de waarde van een diploma in Nederland).
- Mentorproject (hulp om een netwerk op te bouwen en streven naar economische onafhankelijkheid).
- Beroepsoriëntatie en arbeidsparticipatie training.
- Toeleiding naar werk en/of scholing.

Betrokkenen

- Op dit moment doen 400 vergunninghouders mee aan het programma.
- De gemeente voert het programma zelf uit, in samenwerking met VluchtelingenWerk en partijen in de stad.
- Oud deelnemers worden ingezet als tolken in de trainingen, al worden dit in de toekomst waarschijnlijk professionele tolken.
- Politici worden uitgenodigd om tijdens workshops aan de gesprekken deel te nemen.

Inzicht in resultaten

- Vergunninghouders vullen zelf een scoreformulier in om hun eigen ontwikkeling te bepalen. Over het algemeen zijn zij enthousiast.
- Leiden heeft contact met de Universiteit van Amsterdam die een instrument heeft ontwikkeld om te kijken hoe resultaten goed meetbaar kunnen worden gemaakt.
- Door ervaring heeft Leiden geleerd dat de samenstelling van een groep van belang is om te bepalen welke benadering het beste werkt.

Contactgegevens

Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met Jos Valk via j.valk@leiden.nl.

7. Samenwerkingsverband Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals, Valkenburg aan de Geul

Samenvatting

De gemeente Maastricht geeft invulling aan het PVT samen met regiogemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul. Voor de inleidende workshop van een dagdeel komen de vergunninghouders uit de regiogemeenten naar Maastricht. In het daaropvolgende traject ligt de focus op (betaalde) arbeid, re-integratie en participatie.

Doelen

- Doel van de inleidende workshop is de overdracht van de Nederlandse kernwaarden, zoals geformuleerd in de participatieverklaring. De workshop wordt door ProDemos ingericht en gegeven.
- In het verdere traject na de workshop is het doel een spoedige integratie van de vergunninghouder door middel van werk, de inzet van een re-integratietraject of een participatietraject. Alleen door mee te doen, bekijken immers de normen en waarden. Maastricht richt daarom het integratietraject zoveel mogelijk dual in (inburgering en daarnaast gelijk participeren in de samenleving).

Activiteiten

- De workshop participatieverklaring. Aan het eind van de workshop wordt de verklaring ondertekend.
- Inzet op participatie door middel van maatwerk om de kennis en vaardigheden van de vergunninghouder samen te brengen met aanbod in de regio.

Betrokkenen

- De workshop participatieverklaring wordt gegeven door ProDemos en een professionele tolk (die een contract heeft met de gemeente).
- De maatschappelijke begeleiding is in Maastricht uitbesteed aan VluchtelingenWerk Limburg.

Regionale samenwerking

- Maastricht werkt in de inrichting van het PVT samen met de regiogemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul. De workshop en de ondertekening gebeurt in Maastricht, waar de vergunninghouders uit de andere gemeenten naartoe komen. Uit financieel oogpunt is de inkoop van de workshop gemeenschappelijk geregeld. Deze gemeenten hebben al een samenwerkingsverband in het sociale domein. De maatschappelijke begeleiding wordt per gemeente apart ingekocht bij VluchtelingenWerk Limburg.

Inzicht in resultaten

- Bij de workshop van het PVT is een vertegenwoordiger van de gemeente een aantal keren aanwezig geweest om inzicht te krijgen in het verloop ervan. Er wordt aan de vergunninghouders gevraagd hoe de workshop is ervaren.
- Bij de inzet op participatie gaat het om een meer individueel traject. Al naar gelang de afstand tot de arbeidsmarkt, wordt ingezet op (betaalde) arbeid, re-integratie of participatie. Gedurende het eerste half jaar na vestiging in de gemeente, is er individuele maatschappelijke begeleiding via VluchtelingenWerk. Indien nodig kan deze begeleiding worden verlengd. Gaandeweg het individuele traject wordt bijgehouden of de integratie (waarvan participatie een onderdeel is) van de vergunninghouder ook slaagt. Uiteindelijk wil de gemeente komen tot inzichten in welke aanpak wel en niet goed werkt, door diverse activiteiten uit te proberen en daarop te reflecteren.

Contactgegevens

Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met Guy Sweens: Guy.Sweens@maastricht.nl.

8. Gezamenlijke bijeenkomsten van de gemeenten Werkendam, Woudrichem en Aalburg

Samenvatting

Het PVT wordt in de gemeenten Werkendam, Woudrichem en Aalburg vormgegeven door VluchtelingenWerk locatie Altena. Per gemeente horen ongeveer 6 à 7 dorpen in de omgeving, waar ook de maatschappelijke begeleiding door VluchtelingenWerk wordt aangeboden. In het PVT staan wegwijs maken in de gemeente, normen en waarden en de Grondwet centraal. Het traject bestaat uit twee bijeenkomsten en vindt plaats in Woudrichem.

Doelen

- Door middel van de bijeenkomsten in het kader van de PVT wordt een indruk gegeven waar de vergunninghouder is komen wonen en welke mogelijkheden tot activiteiten er in de lokale samenleving zijn. Op deze wijze kan de vergunninghouder vroeg starten met het leveren van een bijdrage (participatie).
- Daarnaast staat de kennis van normen en waarden en de Grondwet centraal.

Activiteiten

- Er worden twee workshops aangeboden:
- Aan de start van de eerste workshop wordt een introductie gegeven over het gebied waarin de vergunninghouder nu woont, zoals de geschiedenis en voorzieningen in de gemeenten. Daarna wordt ingegaan op de kernwaarden in de participatieverklaring.
- In de tweede workshop wordt aandacht besteed aan de Grondwet. Er wordt behandeld wat in de Grondwet staat en wat dit betekent in de praktijk. Als afsluiting van deze workshop is het ondertekeningsmoment van de verklaring. Aan de vergunninghouder wordt een folder meegegeven met als titel 'Meedoen in Werkendam, Woudrichem en Aalburg.' Daarin staat onder andere informatie over arbeid- en sportcoaches, lid worden van verenigingen, het doen van vrijwilligerswerk en het wonen en contacten leggen in de buurt.

VluchtelingenWerk zet in op de participatie van de vergunninghouders in de praktijk gaat VluchtelingenWerk doen door middel van de inzet van lokale vrijwilligers. Daarbij ligt de focus op toeleiding naar (vrijwilligers)werk. Er wordt ook nagedacht over de vormgeving van het gesprek over nieuws en actualiteit en lastige thema's in de samenleving.

Betrokkenen

Het traject wordt vormgegeven door VluchtelingenWerk locatie Altena en lokale vrijwilligers.

Inzicht in resultaten

De resultaten worden nog niet geëvalueerd omdat het traject net van start is gegaan. VluchtelingenWerk zal gedurende het traject kijken hoe het gaat en waar nodig het aanbod verfijnen.

Contactgegevens

Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met Marianne de Vos (teamleider VluchtelingenWerk Zuid-Nederland, locatie Altena) via mdevos@vluchtelingenwerk.nl.

9. De strippenkaart van Woensdrecht

Samenvatting

De gemeente Woensdrecht heeft een strippenkaart geïntroduceerd, waarbij burgers, maatschappelijke organisaties en ondernemers betrokken worden bij de inburgering van vergunninghouders. Door middel van zogenaamde actiekaarten kunnen initiatiefnemers een stimuleringsbudget aanvragen voor het organiseren van activiteiten die bijdragen aan de integratie en participatie van vergunninghouders. Deze activiteiten worden verzameld op de strippenkaart, die is opgebouwd uit zes kerndoelstellingen. Het uitgangspunt is om voor elke kerndoelstelling aan ten minste één activiteit deel te nemen, voordat de verklaring wordt ondertekend. Het blijft echter een maatwerktraject, waarbij de competenties en ontwikkeling van de vergunninghouder leidend zijn. De gemeente is met dit initiatief nog in de opstartfase. Naast de huidige aanbieders hoopt de gemeente nog meer initiatieven binnen te krijgen en zo vergunninghouders te activeren.

Doelen

1. Het maken van sociale contacten buitenshuis.
2. Kennis maken met eigen woonomgeving.
3. Kennisnemen van lokale regelgeving en instanties.
4. Kennis ontwikkelen van Nederlandse taal en lokale gebruiken.
5. Kennis maken met vrijwilligerswerk.
6. Kennis maken met de arbeidsmarkt.

Activiteiten

- De verplichte workshop over de normen en kernwaarden en de praktische bewegwijzering in de gemeente.
- De activiteiten op de strippenkaart, georganiseerd door lokale initiatiefnemers. Het uitgangspunt is om van elke categorie een activiteit te doen, afhankelijk van de behoeften en capaciteiten van de vergunninghouder. Als de ontwikkeling van een vergunninghouder meer gebaat is bij activiteiten in de toeleiding naar werk, in plaats van bijvoorbeeld vrijwilligerswerk of oefenen met de Nederlandse taal, krijgt deze doelstelling prioriteit. Door de strippenkaart kunnen vergunninghouders ook makkelijker zelf de bijbehorende instanties vinden. Voorbeelden van activiteiten zijn: koffieochtend onder meer gericht op taalontwikkeling, een kerstmiddag om de Nederlandse gebruiken te leren kennen, en sinds kort ook een vijfdelige webserie van een journalist waarbij vergunninghouders met een lokale gids op pad gaan.
- Ook worden er bij verschillende instanties maatschappelijke stages aangeboden.

Betrokkenen

- Lokale organisaties, zoals de kringloopwinkel, de protestantse kerk, dorpsplatforms etc.
- De Brede Welzijns Instelling BWI. Deze organisatie verzorgt samen met vrijwilligers de maatschappelijke begeleiding en treedt tevens op als vrijwilligersmakelaar.
- Ketenpartners op het gebied van onderwijs, woningcorporaties, de bibliotheek, GGD.
- Overige aanbieders zoals de journalist die een webserie maakt over vergunninghouders.

Inzicht in resultaten

- Voor het vaste workshoponderdeel is al een evaluatie geweest. Hier kwam bijvoorbeeld uit naar voren dat de kennis over de Grondwet erg gewaardeerd werd, maar dat er ook op sommige plekken overlap zat met het inburgeringstraject. Hier is een factsheet van gemaakt.
- BWI Woensdrecht houdt bij in hoeverre vergunninghouders groeien op de participatieladder. Dat is een instrument om de mate van participatie te meten (bijvoorbeeld geïsoleerd, sociale contacten, deelname aan activiteiten, tot aan betaald werk). Een trede hoger op de ladder betekent persoonlijke groei.
- Voor de strippenkaart komt er nog een formele evaluatie. Nu is het traject nog in een pilotfase, dus er zal ook nog advies gegeven worden aan het college over het vervolg.
- Tussendoor vindt er voortdurend feedback plaats vanuit BWI.

Contactgegevens

Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met Gerlinde Kievit via g.kievit@woensdrecht.nl

10. Groepsgesprekken met vergunninghouders in Wormerland

Samenvatting

In de gemeente Wormerland bestaat het PVT uit vier bijeenkomsten. Daarin wordt ingegaan op de afzonderlijke kernwaarden uit de verklaring. In groepsgesprekken gaan de deelnemers op basis van eigen ervaringen met elkaar in gesprek. Via deze workshops wordt ook geoefend met burgerschapsvaardigheden aan de hand van concrete situaties. Er wordt veel aandacht besteedt aan participatie en de plekken waar dat kan in de samenleving.

Doelen

- Als vergunninghouders in Nederland gehuisvest zijn, zit er een vrij lange tijd tussen het moment van huisvesting en het inburgeringstraject. Het PVT is een zinvol contactmoment in deze tussentijd. Doordat eerder begonnen wordt met inburgering, wordt integratie bevorderd.
- Door per bijeenkomst in te gaan op de begrippen in de verklaring ontstaat meer verdieping. Op die manier hebben vergunninghouders een beter beeld van wat er van hen verwacht wordt in de Nederlandse samenleving. Dit is ook een bevorderende factor voor integratie.

Activiteiten

- Vier bijeenkomsten waarbij per bijeenkomst (van een dagdeel) op de begrippen in de verklaring ingegaan wordt. De selectie voor deelname wordt per taalgroep gedaan. Om voldoende deelnemers per groep te hebben, wordt samengewerkt met de gemeente Oostzaan en Landsmeer. Tijdens de interactieve bijeenkomsten wordt onder andere aandacht besteed aan rechten en plichten, participatie, het Nederlandse rechtssysteem en democratie. Dit gebeurt aan de hand van concrete casussen waardoor dialoog en oefening met burgerschapsvaardigheden ontstaat.
- Waar mogelijk wordt een bezoek gebracht aan plekken in de samenleving waar de begrippen, zoals participatie, toegepast kunnen worden (bijvoorbeeld door het doen van vrijwilligerswerk).
- Ondertekening van de verklaringen (in december 2016 heeft de eerste groep getekend). Vertegenwoordigers van de gemeente zijn daarbij aanwezig.

Betrokkenen

VluchtelingenWerk voert het traject uit, waarbij gebruik gemaakt wordt van professionele trainers. In de toekomst wordt gekeken naar het betrekken van ex-vluchtelingen zodat deze hun verhaal in de bijeenkomsten kunnen delen.

Inzicht in resultaten

Tijdens ondertekening door de eerste groep vergunninghouders is samen teruggekeken op het traject. In het algemeen waren de reacties positief. Op basis van de evaluatie wordt overwogen de bijeenkomsten in de gemeente uit te breiden met informatiesessies over onderwijs, gezondheidszorg, werk, de woningmarkt, enzovoorts. Bovendien is er ieder jaar een evaluatie met de gemeente en VluchtelingenWerk over het verloop van het traject en de maatschappelijke begeleiding.

Contactgegevens

Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met Corina Garcia (gemeente Wormerland), corina.garcia@over-gemeenten.nl of Marleen van Dam (VluchtelingenWerk), mvandam@vluchtelingenwerk.nl.

11. Inleidende workshop én verdiepende modules in Roosendaal

Samenvatting

Het PVT bestaat in gemeente Roosendaal uit een inleidende workshop participatieverklaring. Daarna volgt een verdiepende module voor iedere vergunninghouder, waarbij in twee bijeenkomsten wordt ingegaan op de kernwaarden in de participatieverklaring. Afhankelijk van de eerste resultaten wordt besloten of twee bijeenkomsten voldoende is. Het traject wordt uitgevoerd door VluchtelingenWerk. Zij geven vluchtelingen die al langer in Nederland verblijven een rol in de bijeenkomsten.

Doelen

- Het doel van deze invulling van het PVT is, om de vergunninghouders meer achtergrondkennis te geven over de normen en waarden, en hoe omgangsvormen zijn in Nederland. Bovendien wil de gemeente met deze aanpak van meerdere bijeenkomsten binnen het PVT er zeker van zijn dat alle onderdelen van de verklaring goed aan bod zijn gekomen. Door de rol van vergunninghouders die al langer in Nederland zijn krijgen nieuwkomers een goed beeld van hoe integratie gaat.
- Ook haakt deze aanpak aan bij de maatschappelijke begeleiding in de gemeente, waar bijvoorbeeld wordt ingezet op het meedoen in de samenleving door middel van vrijwilligerswerk en begeleiding naar werk. Onder andere de opbouw van een sociaal netwerk, het oefenen van taalvaardigheid en participatie staan daarin centraal.

Activiteiten

- Een inleidende workshop participatieverklaring.
- Waar nodig/wenselijk ondersteuning aan ex-vluchtelingen om een rol in de workshop vervullen.
- Verdiepende modules op de locatie van VluchtelingenWerk. Dit betreffen bijeenkomsten waarin de overdracht van de normen en waarden centraal staat. Dit wordt gedaan door middel van verdieping in de kernwaarden, het aangaan van de dialoog, het persoonlijk betekenis geven aan de waarden het toepassen van vaardigheden. Aan het einde van het traject wordt de participatieverklaring ondertekend.

Betrokkenen

- VluchtelingenWerk Nederland.
- Vergunninghouders die al langer in Nederland verblijven.
- In het verdere traject is het Werkplein van de gemeente betrokken. In samenwerking met VluchtelingenWerk geven zij vorm aan begeleiding naar werk.

Inzicht in resultaten

De gemeente verwacht rond februari of maart 2017 het PVT te evalueren door te kijken hoe het tot dan toe verloopt. VluchtelingenWerk werkt in de maatschappelijke begeleiding tevens met een nulmeting op de vaardigheden en competenties bij de vergunninghouder, waarna die ontwikkeling wordt gevolgd.

Contactgegevens

Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met Martin Kleine Schaars, m.kleine.schaars@roosendaal.nl

12. Samenwerking Zaltbommel en Maasdriel bij uitvoeren PVT

Samenvatting

Het PVT bestaat in Zaltbommel uit een inleidende workshop, gevolgd door vier vervolgbijeenkomsten zijn waarin wordt ingegaan op de afzonderlijke begrippen in de verklaring. In de toekomst wordt daarbij ook een rondleiding gegeven. De gemeente werkt in de uitvoering samen met Maasdriel. De bijeenkomsten voor beide gemeenten vinden plaats in Zaltbommel. Er worden groepen gevormd naar land van herkomst.

Doelen

- De gemeenten willen met het PVT extra verbinding tussen vergunninghouder en gemeente tot stand brengen.
- Bovendien is het doel van de invulling om vergunninghouders zo snel mogelijk hun plek te laten vinden in de samenleving.

Activiteiten

- Een inleidende workshop over de participatieverklaring en daarop volgend vier aanvullende bijeenkomsten die nader ingaan op de kernbegrippen. Tijdens deze trainingen wordt het gesprek en de informatievoorziening afgestemd op de doelgroep. Daarna volgt de ondertekening van de verklaring.
- Om een lokale component aan het PVT toe te voegen, wordt binnenkort een rondleiding binnen de gemeenten onderdeel van het traject. Hierin zijn ook de behoeften van de vergunninghouders gepeild, en over de precieze invulling wordt binnenkort besloten.

Betrokkenen

VluchtelingenWerk Zuid-Nederland voert in de gemeenten het PVT uit.

Inzicht in resultaten

De gemeenten houden gaandeweg het traject de voortgang bij. Over het concrete verloop en bijvoorbeeld het aantal ondertekende verklaringen worden zij door VluchtelingenWerk op de hoogte gehouden. De gemeenten verwachten in 2017 het traject verder te ontwikkelen door bijvoorbeeld samen te werken met welzijnsorganisaties. De verbindingen met de lokale maatschappelijke organisaties worden op deze manier versterkt. Ook andere maatschappelijke thema's worden mogelijk bij het traject betrokken, zoals bijvoorbeeld participatie (doen van vrijwilligerswerk e.d.), gezondheid en budgetbeheer.

Contactgegevens

Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met Jessica Aarnink via jeaarnink@zaltbommel.nl.

13. PVT volledig onderdeel van maatschappelijke begeleiding in Bernheze

Samenvatting

In de gemeente Bernheze is het PVT sterk verweven met de maatschappelijke begeleiding. Het PVT begint met een informatiedagdeel waarin de richtlijnen van de gemeente en een praktische bewegwijzering worden aangeboden. Ook wordt er aandacht gevestigd op wet- en regelgeving. Daarna volgen twee dagdelen over de normen en waarden in de samenleving, waar ruimte is voor discussie. Het traject duurt een jaar. Nieuwe ideeën en geleerde lessen kunnen zo goed bezinken en er is tijd voor de taalverwerving.

Doelen

De doelen die gesteld zijn, zijn gelijk aan die van de maatschappelijke begeleiding, namelijk:

- De vergunninghouder wegwijs te maken in de omgeving.
- Hem/haar te begeleiden naar zelfredzaamheid.

Activiteiten

- Een informatiedagdeel vanuit de gemeente. Eerst richtlijnen en praktische bewegwijzering, daarna informatiever over regels en concrete thema's, zoals hennep of het onderverhuren van je huis.
- Twee dagdelen over de normen en waarden. Dit zijn vaste modules vanuit het ministerie. Onderwerpen zoals seksegelijkheid komen aan bod. Er wordt een voorbeeld of stelling gegeven waar vervolgens met elkaar over gediscussieerd wordt.
- Ondertekening van de participatieverklaring.

Betrokkenen

- De gemeente.
- IBN (Integrale Bedrijven Noordoost Brabant). Deze organisatie zorgt voor het geleiden van vergunninghouders naar werk, die een achterstand op de arbeidsmarkt hebben. Tijdens het informatiedagdeel wordt uitgelegd dat vergunninghouders naar IBN dienen te gaan voor een intake.
- VluchtelingenWerk. Zij bieden taalstages aan en doen soms ook arbeidstoeleiding als IBN het aantal vergunninghouders dat begeleiding nodig heeft niet aan kan.

Inzicht in resultaten

Werken met een nulmeting. In de loop van de tijd wordt er aan de zelfstandigheid gewerkt. Dit valt echter ook onder de maatschappelijke begeleiding.

Contactgegevens

Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met Annemieke Kuijpers via akuijpers@vluchtelingenwerk-wobb.nl.

14. Vrijwilligerswerk in Hillegom, Lisse en Teylingen (HLT Samen)

Samenvatting

De gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen werken samen bij het uitvoeren van het participatieverklaringstraject: HLT Samen. Ze gebruiken daarbij het programma 'Welkom' van VluchtelingenWerk, dat bestaat uit acht bijeenkomsten waarin wordt ingegaan op de kernwaarden en maatschappelijke thema's. Gedurende het verloop heeft VluchtelingenWerk stichting Present Bollenstreek betrokken. Een vrijwilligersactiviteit is onderdeel van het participatieverklaringstraject (PVT). Daarop werd door vergunninghouders erg enthousiast gereageerd.

Doelen

- Met de acht bijeenkomsten en het uitvoeren van vrijwilligerswerk willen de HLT gemeenten de integratie van vergunninghouders bevorderen. Hoe eerder met de integratie van vergunninghouders wordt begonnen, hoe beter het werkt.
- De wens dat vergunninghouders participeren, houdt ook in dat de gemeenten hen op weg moeten helpen. Daarom bieden de gemeenten een gevuld en gevarieerd ondersteuningsprogramma aan.

Activiteiten

- Acht bijeenkomsten waarin de kernbegrippen uit de participatieverklaring en maatschappelijke thema's centraal staan. Bijvoorbeeld de Grondwet, verkeer, gezondheid, werk en scholing staan centraal. De bijeenkomsten zijn interactief en er worden onder andere werkvormen uit de toolbox van ProDemos gebruikt.
- Onderdeel van dit PVT is het doen van vrijwilligerswerk. Zo was er een bezoek van een groep Eritreeërs aan een verzorgingshuis, waarbij ze een high tea verzorgden voor de bewoners. Ook is een groep Syriërs naar een woongroep voor mensen met een verstandelijke beperking geweest, waar ze een trampoline hebben geplaatst.
- Na de bijeenkomsten volgt de ondertekening van de verklaring, waaraan een feestelijk tintje wordt gegeven.
- In de afzonderlijke gemeenten zijn initiatieven om vergunninghouders nader kennis te laten maken met hun woonplaats, bijvoorbeeld door een bezoek aan het gemeentehuis en een kennismaking met de wijkagent.

Betrokkenen

- Vluchtelingenwerk organiseert de acht bijeenkomsten. De workshopbegeleiders zijn getraind om de workshop te geven. Present Bollenstreek organiseert de vrijwilligersactiviteiten.
- Maatschappelijke partners komen langs bij de bijeenkomst om een bepaald onderwerp toe te lichten. Bijvoorbeeld Veilig Verkeer Nederland, de GGD en het Centrum voor Jeugd en Gezin. Door de praktische vertaling krijgt de informatie meer betekenis.

Inzicht in resultaten

De gemeenten hebben het traject met elkaar geëvalueerd. De ervaring is dat vergunninghouders het traject waardevol en leerzaam vonden, en met meer bagage de samenleving in kunnen. Door de goede ervaringen met het vrijwilligerswerk is de samenwerking tussen Present Bollenstreek en Vluchtelingenwerk standaard geworden.

Contactgegevens

Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met Cathalijn van Langevelde via: c.vanLangevelde@hltsamen.nl

15. Uitstapjes als concrete bewegwijzering in Meppel

Samenvatting

In Meppel worden voor de participatieverklaring vier bijeenkomsten van een dagdeel georganiseerd, waarbij inhoudelijke toelichting van de kernbegrippen en uitstapjes in de gemeente centraal staan. Er is een samenwerking met de MensA, het activiteitscentrum, en met andere maatschappelijke partners. Iedere bijeenkomst is een bijpassend bezoek met een thema. Zo wil de gemeente vergunninghouders op een concrete manier wegwijs in de gemeente maken en hen welkom heten in Meppel.

Doelen

Het doel van de gemeente is om, naast de verplichte onderdelen van integratie, vergunninghouders een warm welkom te bieden in Meppel. Door de uitstapjes vindt er concrete wegwijs in de gemeente plaats. Door ze kennis te laten maken met de bibliotheek, vrijwilligersorganisaties en sportverenigingen, krijgen vergunninghouders een beeld hoe ze kunnen participeren in de (lokale) samenleving.

Activiteiten

- Er zijn vier bijeenkomsten van een dagdeel, deze zijn aangepast aan de tijden die schikken voor vergunninghouders (tijdens schooltijden). De workshops vinden plaats bij de MensA, wat fungeert als een inloopplaats. Hiervoor is een apart lokaal beschikbaar.
- Tijdens de bijeenkomsten wordt aan de hand van ProDemos materiaal het gesprek aangegaan over onder andere waarden die bestaan bij deelnemers en in de Nederlandse samenleving, rechten en plichten, lastige situaties en de Grondwet.
- Om de onderwerpen verdere invulling te geven en kennis te maken met Meppel, is er per bijeenkomst een passend uitstapje. Zo is er bij de eerste een stadswandeling, en vindt de tweede plaats in de raadszaal op het stadhuis. De wethouder vertelt daar wat politiek inhoudt en hoe een burger zijn/haar weg binnen de gemeente kan vinden. Vervolgens wordt het politieke stelsel in Nederland besproken en volgt er een bezoek aan de bibliotheek. In de derde bijeenkomst is er aandacht voor maatschappelijk werk door middel van een bezoek aan een welzijnsorganisatie. Tot slot is de laatste bijeenkomst bij het Leer- Werk Centrum in de gemeente, een plek waar mensen kunnen werken aan re-integratie en de stap naar de arbeidsmarkt. In deze laatste bijeenkomst is er een bezoek aan een bedrijf waar ook vergunninghouders daadwerkelijk werken of stage lopen. Zo krijgen vergunninghouders een beeld van de mogelijkheden in de gemeente.
- Tijdens deze laatste bijeenkomst volgt de feestelijke uitreiking van de verklaring.

Betrokkenen

- Een docent van het Drenthe College geeft de workshops, met ondersteuning van een professionele tolk.
- Een vrijwilliger van de MensA geeft samen met de docent de workshops.
- Stichting Vluchtelingen zorg & integratie Meppel (niet gelieerd aan VluchtelingenWerk), is samen met de gemeente verantwoordelijk voor het programma en de invulling daarvan.
- Lokale organisaties waar de bezoeken plaatsvinden of die tijdens bijeenkomsten iets komen vertellen.

Inzicht in resultaten

- Vier groepen hebben het traject tot nu toe doorlopen en de reacties zijn over het algemeen positief. De gemeente wil aan het eind van het traject een evaluatie uitzetten bij alle vergunninghouders die deel hebben genomen, om zo een goed beeld te krijgen van de ervaringen.
- Tijdens het traject is geëvalueerd met de deelnemende partijen en is het programma op onderdelen (verdeling onderwerpen en tijdsbesteding per bijeenkomst) aangepast. Voorafgaand aan iedere ronde is er overleg om de invulling af te stemmen.

Contactgegevens

Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met Diane van der Sloot via D.vdSloot@meppel.nl

16. Naar de Sinterklaas- en carnavalsoptocht in Reusel – De Mierden

Samenvatting

In Reusel–De Mierden kiest de gemeente voor een aanpak waarin dialoog en toepassing van de waarden uit de participatieverklaring in de samenleving centraal staan. Er zijn zes bijeenkomsten waarin de kernbegrippen worden besproken. (Maatschappelijke) organisaties komen hierbij op bezoek om bepaalde onderwerpen toe te lichten. Uit deze bijeenkomsten vloeien uitstapjes voort, zoals het bijwonen van de intocht van Sinterklaas, bezoek aan een carnavalsoptocht en samen schaatsen.

Doelen

- Reusel – De Mierden wil met dit programma de integratie van vergunninghouders serieus vormgeven. In het traject is er ruimte voor een gesprek tussen vergunninghouders en inwoners. Vergunninghouders worden hiermee wegwijs gemaakt in de (lokale) samenleving. Bovendien bevordert dit het contact tussen vergunninghouders en de inwoners.
- Ook wil de gemeente aan de vergunninghouders meegeven dat er in Nederland vrijheid van meningsuiting is, zolang er maar respectvol met elkaar wordt omgegaan. Er is aandacht voor het onderwerp solidariteit en dit wordt toegepast op concrete situaties waarin vergunninghouders zich bevinden.

Activiteiten

- Zes bijeenkomsten waarin de kernwaarden uit de verklaring centraal staan. Naast uitleg over de begrippen is er ruimte voor andere thema's. De invulling daarvan wisselt per groep, afhankelijk van wat er leeft. Maatschappelijke partners komen daarbij vertellen over de onderwerpen. Er is bijvoorbeeld een extra bijeenkomst geweest over uitgaan, relaties en seksualiteit in Nederland.
- Aandacht voor vrijwilligerswerk. Zo is de werkgroep Zorg en Welzijn langs geweest. Een aantal vrijwilligers heeft een website gemaakt waarop vraag naar en aanbod voor vrijwilligerswerk samenkomen. Hier komen de thema's solidariteit en participatie terug.
- Er is ruimte voor dialoog, onder leiding van taalcoaches. Tijdens bijeenkomsten is gesproken over wat voor iemand van persoonlijke waarde is. Iedereen, zowel de taalcoaches als de vergunninghouders, nam een object mee naar aanleiding waarvan persoonlijke verhalen uitgewisseld konden worden (zoals een foto of een beeldje).
- Kennismaking met de lokale samenleving door middel van uitstapjes (deels inspelend op de actualiteit). Zo is er een bezoek gebracht aan de bibliotheek, de intocht van Sinterklaas (waarbij ook ruimte was voor de 'Zwarte Piet-discussie'), carnavalsoptocht en de schaatsbaan. Per groep wordt bekeken wat er ondernomen wordt.
- Als afsluiting van de bijeenkomsten is een feestelijke ondertekening waarbij wethouder en/of burgemeester aanwezig zijn. Vergunninghouders mogen hiervoor en voor de receptie vrienden en familie uitnodigen.

Betrokkenen

- VluchtelingenWerk leidt het programma en zorgt voor tolken en vrijwilligers.
- Taalcoaches; vrijwilligers die meedoen in de bijeenkomsten binnen het PVT. Daarnaast nemen de taalcoaches deel aan het wekelijkse taalcafé en geven een rondleiding in de bibliotheek.
- Maatschappelijk organisaties, zoals de GGD, werkgroep Zorg en Welzijn.
- Gemeente, onder andere de beleidsmedewerker inburgering en de griffier van de gemeente.

Inzicht in resultaten

In Reusel – De Mierden is op dit moment een derde groep bezig. Over het algemeen zijn de reacties van vergunninghouders enthousiast, hoewel dit soms per groep kan verschillen. De gemeente heeft tussentijds geëvalueerd en op basis van deze bevindingen het programma aangepast. Samen met Vluchtelingenwerk houdt de gemeente in de gaten of vergunninghouders aanwezig zijn bij alle activiteiten.

Contactgegevens

Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met Sandra Langenbach via: S.Langenbach@reuseldemierden.nl

17. Kennismaking met de lokale samenleving in Oss

Samenvatting

De gemeente Oss zet wegwijs maken in de lokale samenleving centraal. Daarom vinden de bijeenkomsten van het PVT op verschillende locaties in Oss plaats. Onder andere vrijwilligerswerk en sport staan centraal. De gemeente voert het traject zelf uit.

Doelen

- In Oss start de gemeente vroegtijdig met het traject. Zo kan snel contact worden opgebouwd tussen bewoners van Oss en de vergunninghouders. Bovendien zijn vergunninghouders dan, omdat het één van de eerste contactmomenten is, enthousiast om deel te nemen.
- Met dit traject wil de gemeente een goede bewegwijzering (uitleg over de voorzieningen in de gemeente, zoals de bibliotheek, sportverenigingen en vrijwilligersorganisaties) bewerkstelligen, zodat vergunninghouders snel hun weg weten te vinden. Ook vindt zo kennismaking met Nederlandse gewoonten en gebruiken plaats.

Activiteiten

- Het traject start in Oss ongeveer vijf weken na binnenkomst in de gemeente. Het PVT bestaat uit workshops op vijf verschillende locaties die passen bij het thema van de bijeenkomst.
- De eerste bijeenkomst is in het gemeentehuis, waar gesproken wordt over de kernwaarden in de participatieverklaring en over de Grondwet (aan de hand van ProDemos materiaal). Ook is er ruimte voor een gesprek over normen en waarden en gewoonten in Nederland.
- De tweede workshop is in de wijk, bij het Talentcentrum (welzijnswerk). Daar wordt informatie gegeven over inburgering. De vrijwilligers van het centrum geven een rondleiding en vertellen meer over de mogelijkheden rondom vrijwilligerswerk.
- In de derde week van het traject is de bijeenkomst in het arbeidstrainingscentrum. Daar wordt nader ingegaan op de toegang tot de arbeidsmarkt en het vinden van een baan. Vervolgens volgt een werkbezoek op de fiets naar bedrijven met werkervaringsplekken.
- Een sportdag wordt georganiseerd als vierde bijeenkomst; in de accommodatie waar diverse sportverenigingen gebruik van maken. Het sportexpertisecentrum organiseert op die dag een kennismaking met sporten. Het samen sporten geeft een ontspannen sfeer.
- Tot slot volgt in de vijfde bijeenkomst de ondertekening van de verklaring in de raadszaal. De wethouder is daarbij aanwezig. Aan het einde wordt een foto gemaakt van de groep. Deze krijgt de vergunninghouder op het moment van intake bij de gemeente in het kader van het vervoltraject.

Betrokkenen

- De gemeente Oss voert het PVT zelf uit. Er is een integraal team dat het proces van aankomst in de gemeente tot en met het vinden van werk organiseert. De gemeenteambtenaren geven de workshops zelf, waarbij gebruik wordt gemaakt van tolken.
- VluchtelingenWerk geeft de maatschappelijke begeleiding.
- De maatschappelijke organisaties zijn gastheer van de bijeenkomsten en vervullen daarmee een rol in het wegwijs maken in de gemeente.

Inzicht in resultaten

De gemeente heeft wekelijks een overleg met het integrale team. Daarbij schuiven ook maatschappelijke partners en woningbouwcoöperaties aan. Het verloop van het traject wordt daarmee in de breedte besproken. Op basis van dit overleg wordt ingegaan op thema's die spelen. Een voorbeeld is afvalscheiding en het bezit van een rijbewijs. Gedurende het traject is al gebleken dat vergunninghouders lid zijn geworden van sportverenigingen en vrijwilligerswerk zijn gaan doen.

Contactgegevens

Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met Edith Langen, via E.Langens@oss.nl.

18. Uitgebreid PVT in Blaricum, Eemnes, Huizen en Laren

Samenvatting

De uitvoering van het PVT is uniform voor de gemeenten Blaricum, Eemnes, Huizen en Laren. Er zijn acht workshops opgezet. Thema's zijn onder andere de onderdelen over vrijheid, gelijkheid, solidariteit en gelijkwaardigheid. Ook worden de bijeenkomsten breder getrokken naar participatie in de samenleving. Per vergunninghouder wordt besproken wat diegene kan en wil doen in Nederland. Bij het PVT worden hoofdzakelijk twee organisaties betrokken: VluchtelingenWerk en Twinburgering.

Doelen

- Het doel is om een plan van aanpak op te stellen voor vergunninghouders, en ze kennis te laten maken met participatie, de algemene voorzieningen in de omgeving en andere initiatieven voor en door vergunninghouders.

Activiteiten

- De gemeente Huizen voert acht workshops uit in het kader van het PVT:
- Kennismaking & informatie. Met onder andere het 'over de streep-spel': er worden vragen gesteld en als voor iemand het antwoord daarop 'ja' is, kan deze over de (denkbeeldige) streep op de grond lopen.
- Netwerk en netwerken. Wie ken je en hoe leer je anderen kennen?
- Leren en werken. Hoe zit het schoolsysteem in elkaar? Hoe gaat het werken hier? Wat houdt het maken van een afspraak in?
- Een workshop over de kernwaarde vrijheid. Deze workshop wordt uitgevoerd door VluchtelingenWerk. Er worden voorbeelden gegeven van wat wel en niet mag in Nederland, hierover wordt het gesprek aangegaan.
- Een workshop over de kernwaarde solidariteit. Deze workshop wordt uitgevoerd door VluchtelingenWerk. Er worden voorbeelden gegeven van onderwerpen die in Nederland geaccepteerd zijn, zoals homoseksualiteit, en hierover wordt het gesprek aangegaan.
- Een workshop over de kernwaarde gelijkwaardigheid. Gesprekken met z'n allen of in groepjes. Het onderwerp wordt besproken van breed naar smal, oftewel van samenleving naar gezin.
- De Voorzieningenmarkt en plan van aanpak. Tijdens deze markt presenteren allerlei voorzieningen in de omgeving zich, zoals taalcafé, taalmaatjes, buddyproject 'de Goede Buur', de vrijwilligerscentrale, de bibliotheek, maatschappelijk werk, welzijn en andere particuliere initiatieven. De Goede Buur is een kerkelijk initiatief om autochtone Nederlanders te ontmoeten en wegwijs te maken. Zo weten vergunninghouders wat er in de gemeente te halen en te doen is en waar ze zich kunnen aanmelden. Tijdens deze workshop wordt ook een plan van aanpak gemaakt, een op maat gemaakt plan voor de vergunninghouder, gericht op participatie. Hierbij wordt onder andere gekeken of de vergunninghouders een diploma hebben, al werkervaring hebben, wat de huidige activiteiten zijn, of ze nog behoefte hebben aan een opleiding, etc.
- De ondertekening. Hierbij is altijd een wethouder aanwezig en worden de plannen van aanpak besproken. De uitreiking vindt net als de workshop plaats in de bibliotheek.

Betrokkenen

- VluchtelingenWerk neemt de workshops over de kernwaarden op zich.
- Twinburgering is vooral gericht op de workshops over participatie en meedoen, en houdt zich bezig met netwerken, leren en werken, en de Voorzieningenmarkt.
- Alle relevante organisaties die zich presenteren tijdens de Voorzieningenmarkt.
- Afhankelijk van het taalniveau van de groep worden er tolken ingezet.

Inzicht in resultaten

- Na de eerste workshop is een evaluatie gehouden om de aanpak te verbeteren. In principe is er sprake van continue ontwikkeling:
- Een medewerker van de gemeente, die middelbare scholieren begeleidde bij hun maatschappelijke stage met vergunninghouders, is bij veel workshops aanwezig geweest. Deze medewerker heeft feedback gegeven die leidde tot veranderingen.
- De Voorzieningenmarkt is in het leven geroepen toen bleek dat presentaties over de maatschappelijke voorzieningen te weinig impact hadden op de vergunninghouders
- Er is aandacht geweest voor jongere mannen (van 21 tot 30 jaar) om ze te helpen leeftijdsgenoten te ontmoeten. Dit blijft een punt van aandacht.
- Er starten binnenkort weer enkele groepen. Als deze groepen het traject hebben afgerond zal er weer geëvalueerd worden.

Contactgegevens

- Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met Jessica Huiberts via j.huiberts@huizen.nl.

19. Dialoog over radicalisering in Haarlem

Samenvatting

In Haarlem wordt naast de uitleg over de begrippen in de participatieverklaring, ook aandacht besteedt aan lastige thema's als radicalisering, discriminatie en huiselijk geweld. Dit door middel van het organiseren van workshops waarin dialoog centraal staat.

Doelen

- De gemeente wil aan de vergunninghouders meegeven wat de begrippen uit de participatieverklaring nu echt betekenen. Het gaat zowel om de betekenis en lading van deze begrippen als hoe deze begrippen zich tot elkaar verhouden. Deze kennis helpt vergunninghouders om te functioneren in de samenleving.
- Ook wil de gemeente Haarlem vergunninghouders kennis laten maken met de Nederlandse democratie, de rechten en plichten en wat actief burgerschap inhoudt.
- Tot slot moet het traject helpen bij empowerment van de vergunninghouders.

Activiteiten

- De gemeente biedt een traject aan van drie dagen waarbinnen zeven workshops worden gegeven. De uitgangspunten in de toolbox van ProDemos zijn de basis voor het traject. De eerste workshop gaat in op de inhoud van de begrippen van de verklaring. Hier wordt ook stil gestaan bij het vluchtverhaal van vergunninghouders. Dit vanuit de gedachte dat als er niet eerst aandacht is voor het verleden, het lastig is om bezig te zijn met de toekomst. Dit gesprek scheidt bovendien een vertrouwelijke sfeer.
- Eén van de workshops is een gastles van Bureau Discriminatiezaken, waarbij onderwerpen als vrijheid van meningsuiting, gelijkheid en seksualiteit centraal staan. Ook is er aandacht voor democratie en rechtsstaat, en de rechten en plichten daarbinnen en meedoen in de samenleving.
- Op de derde dag worden onderwerpen als opvoeding, onderwijs en huiselijk geweld behandeld. Radicalisering en het signaleren daarvan wordt ook besproken. Daarbij wordt de cruciale rol van de huiselijke setting centraal gesteld.
- Daarnaast hebben integratie, participatie, scholing en werk in de loop van het traject de aandacht.

Betrokkenen

- VluchtelingenWerk Noordwest-Nederland voert het traject uit.
- Ter voorbereiding op de workshop over huiselijk geweld hebben de trainers een training gevolgd bij Veilig Thuis .
- Bureau Discriminatiezaken geeft een gastles.
- Als uit de workshops een behoefte naar voren komt voor specifieke begeleiding of ondersteuning voor vergunninghouders, wordt er met partners in de inburgeringsketen gekeken hoe deze begeleiding vorm kan krijgen.

Inzicht in resultaten

- Gedurende het traject wordt gekeken wat de ervaringen zijn en welke thema's meer aandacht behoeven. Zo heeft de gemeente het traject verder ontwikkeld, bijvoorbeeld op het thema huiselijk geweld. Er is een evaluatieverslag gemaakt waaraan alle betrokken partijen een bijdrage aan hebben geleverd. In de toekomst gaat de gemeente deze partners meer inzetten voor het activeren van vergunninghouders die niet komen opdagen.

Contactgegevens

- Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met Franklin Piers via fppiers@haarlem.nl.

Tips van ex-vluchtelingen die in Leidschendam-Voorburg als workshopleider bij het PVT betrokken zijn

Op vrijdag 12 mei waren 23 vergunninghouders aan de beurt om de participatieverklaring te ondertekenen in de gemeente Leidschendam-Voorburg. Na het plenaire deel zitten we een moment apart met de twee begeleiders, ex-vluchtelingen Osama en Tadese. Osama kwam begin jaren negentig voor het eerst in Nederland, Tadese in de jaren zeventig. Tussendoor hebben ze ook in andere landen gewoond. Zo is Tadese enige tijd tolk geweest in Milaan.

De bijeenkomst

Tijdens de bijeenkomst spreekt wethouder Floor Kist (midden op de foto) eerst enkele woorden. Hij vertelt dat hijzelf een diplomatenzoon is, en als geen ander begrijpt hoe moeilijk het is om in een nieuw land een leven op te bouwen. Hij moedigt de vergunninghouders aan om aan zoveel mogelijk activiteiten deel te nemen.

De vergunninghouders krijgen hierna de kans om zelf wat tegen de wethouder te zeggen. Ze spreken veel dank uit. Ze geven aan dat ze de wens hebben om hard te werken, Nederlandse inwoners te ontmoeten en deel uit te maken van de samenleving.

Na het plenaire deel worden de verklaringen ondertekend, en krijgt iedereen een stukje taart en een bibliotheekpas.

Osama en Tadese: 3 tips aan gemeenten

We spraken Osama en Tadese over hun ervaringen als tolk en begeleider van de vergunninghouders. Zij geven drie concrete tips mee voor andere gemeenten.

1. Geef vergunninghouders tijd en ruimte om in een open mindset te komen

Osama: "In het begin moeten nieuwe vergunninghouders in een positieve mindset komen. Ze moeten mentaal flexibel zijn, zodat ze open staan voor andere normen en waarden. Anders kun je van alles aan ze vertellen, zonder dat daar iets van binnen komt."

Osama en Tadese zijn het erover eens dat het belangrijk is om de tijd te nemen voor dit proces. Ze waarschuwen gemeenten die de vergunninghouders geen tijd gunnen om onderwerpen zoals homoseksualiteit te bespreken. "Als vergunninghouders geen kans krijgen op een open dialoog, zullen zij ook geen respect kunnen opbrengen voor het onderwerp."

Tadese: "Het is belangrijk om in het begin vertrouwen op te bouwen bij nieuwe vergunninghouders. Ik probeer een vriend of vader voor ze te zijn. Zo kan ik ze beter stimuleren om bijvoorbeeld te oefenen met lezen." Het feit dat Osama en Tadese zelf ook vluchteling zijn geweest, helpt hier zeker bij. Osama: "Je doet het niet bewust, maar je bent een rolmodel voor ze. Hierdoor kun je zaken ook makkelijker bespreekbaar maken."

2. Presenteer als gemeente het participatieverklaringstraject als een kans voor vergunninghouders

Voor het succes van het participatieverklaringstraject is het belangrijk dat gemeenten deze richting vergunninghouders presenteren als een kans om informatie over de Nederlandse samenleving te verkrijgen. Osama: "Het is belangrijk dat vergunninghouders de workshops en andere activiteiten zien als een kans om informatie te verkrijgen en op een goede manier te starten aan het traject van inburgering. Maak van het moment van ondertekenen een feestelijke bijeenkomst inclusief groepsfoto. Dat werkt!"

3. Meer aandacht voor vaardigheden dan voor kennis

Veel vluchtelingen vragen Tadese en Osama tijdens de bijeenkomsten om uitgebreide informatie. Op een gegeven moment stoppen ze met antwoord geven. Tadese: "Het is belangrijk dat vergunninghouders leren waar ze zelf informatie kunnen vinden, zodat ze zelfredzaam worden." Osama vult aan: "Meer aandacht voor vaardigheden leidt tot meer activering."

Juni 2017